

FM un VID jaunais viedoklis par saistītu personu aizdevuma darījumu summas aprēķināšanu pārskata gadā 1/50/19

PwC transfertcenu nodaļas projektu vadītāja
Līga Dobre-Jakubone

Esam rakstījuši¹ par aktuālo jautājumu attiecībā uz saistīto personu aizdevuma vērtības aprēķināšanu pārskata gadā, kas ir būtisks, nosakot, vai nodokļu maksātājam rodas pienākums sagatavot un 12 mēnešu laikā pēc pārskata gada beigām iesniegt VID transfertcenu (TC) dokumentāciju. Tā kā saistīto personu darījumu dokumentācijas par 2018. pārskata gadu termiņš ir gandrīz klāt (2019. gada 31. decembris), PwC vērsās pie Finanšu ministrijas un VID ar lūgumu sniegt skaidrojumu par to. Šo institūciju vienotais viedoklis un PwC izpratne par skaidrojumu ir atspoguļota šajā rakstā.

Aizdevuma darījuma vērtības noteikšana

Citējot šo skaidrojumu, likuma "Par nodokļiem un nodevām" (NN likuma) 15.2 panta piemērošanas vajadzībām kontrolētā (ilgtermiņa, īstermiņa, kredītlīnijas vai grupkonta) aizdevuma darījuma vērtība pārskata gadā ir saņemtā aizdevuma vērtība un atzītie procenti. Ja pārskata gadā nebūs saņemti aizdevumi, bet būs atzīti procenti par iepriekšējā periodā saņemtu aizdevumu, tad kontrolētā aizdevuma darījuma vērtība pārskata gadā būs tikai atzītie procentu maksājumi. Ir iespējama arī situācija, kurā kontrolētā aizdevuma darījuma vērtība būs tikai saņemtais aizdevums, jo procentu maksājumi pārskata gadā netiks atzīti.

Saskaņā ar sniegto viedokli tabulā atspoguļota PwC izpratne par kontrolēto aizdevuma darījumu summas aprēķināšanu pārskata gadā:

	Iepriekšējā gadā saņemts aizdevums	Pārskata gadā saņemts aizdevums	Pārskata gadā maksājamā aprēķināto procentu summa	Aizdevuma darījuma vērtība pārskata gadā
Aizdevuma darījums Nr. 1	10 000 000	-	500 000	500 000
Aizdevuma darījums Nr. 2	-	5 000 000	-	5 000 000
Aizdevuma darījums Nr. 3	-	4 000 000	100 000	4 100 000
				Kontrolētā darījuma summa pārskata gadā: 9 600 000

Šajā piemērā atbilstoši NN likumam ar kontrolētā aizdevuma darījuma summu (vai kopvērtību) pārskata gadā jāsaprot aizdotās naudas – galvenā parāda – un maksājamā aprēķināto procentu kopsumma 9 600 000 eiro apmērā.

Kredītlinijas un grupkonta (cash pool) darījumu vērtības noteikšanas īpatnības

Apzinoties kredītlinijas un grupkonta darījumu īpatnības, institūcijas uzskata, ka, vērtējot katra atsevišķa līguma faktus un apstākļus gadījumos, kad šī interpretācija nesniedz objektīvu priekšstatu par aizdoto līdzekļu vērtību (arī TC risku) pārskata gadā sakarā ar lielo darījumu skaitu (gan saņemot, gan atdodot aizdevumu), nodokļu maksātājs var tulkot NN likuma 15.2 pantā ietvertos vārdus “darījumu summa attiecīgajā pārskata gadā” šādi:

Darījumu summa pārskata gadā = Saistības perioda sākumā (piemēram, izmantotā kredītlimita summa) + Saņemtā aizdevuma summa pārskata gadā – Atdotā aizdevuma summa pārskata gadā + Atzītie procenti pārskata gadā

Saskaņā ar sniegto viedokli tabulā attēlota PwC izpratne par kontrolēto kredītlinijas un grupkonta aizdevuma darījumu summas aprēķināšanu pārskata gadā:

	Saistības pārskata gada sākumā	Pārskata gadā saņemtais aizdevums	Pārskata gadā atdotais aizdevums	Pārskata gadā maksājamā aprēķināto procentu summa	Darījuma vērtība pārskata gadā
Kredītlinijas darījums Nr. 1	10 000 000	-	3 000 000	350 000	7 350 000
Grupkonta darījums Nr. 2	10 000 000	5 000 000	15 000 000	200 000	200 000
Kredītlinijas darījums Nr. 3	-	5 000 000	1 000 000	150 000	4 150 000
					Kontrolētā darījuma summa pārskata gadā
					11 700 000

Šajā piemērā atbilstoši NN likumam kontrolētā darījuma summa pārskata gadā ir 11 700 000 eiro.

Skaidrojuma piemērošana praksē

Vērtējot institūciju sniegto viedokli par katra veida aizdevuma darījuma summas vai kopvērtības noteikšanu, secināms, ka joprojām ir pretruna par atjaunojama aizdevuma (kredītlinijas un grupkonta) darījumu vērtēšanu. Pretruna rodas, jo nav skaidrs, ko VID uzskatīs par objektīva priekšstata sniegšanu par aizdoto līdzekļu vērtību (arī TC risku). Vai tas ir darījumu skaits gadā? Vai tomēr katra atsevišķa aizdevuma līguma fakti un apstākļi, uz kuru pamata darījuma vērtības noteikšanā var izmantot šī raksta otrajā daļā sniegto formulu, nevis darījuma vērtības principu, kas noteikts terminētajiem aizdevumiem raksta pirmajā daļā?

Ņemot vērā šo pretrunu, visticamāk pie šī jautājuma gan atbildīgās institūcijas, gan nodokļu maksātāji un nodokļu konsultanti atkal atgriezīsies.

Taču strauji tuvojas gada beigas, kas daudziem nodokļu maksātājiem ir arī TC dokumentācijas sagatavošanas un iesniegšanas termiņš, tādēļ kontrolēto aizdevuma darījumu summas noteikšanā šobrīd iesakām ievērot institūciju sniegto viedokli.

¹ https://mindlink.lv/lv/aktuali/VID_skaidrojums_sagriez_visu_par_180/

